

Webinar Hervormingsagenda Jeugd voor Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Lilian de Graauw, senior beleidsadviseur Jeugd,
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
31 oktober 2023

Inhoud van vandaag:

- Wat zijn de belangrijkste vraagstukken en uitdagingen in de jeugdzorg?
- Wat zijn de achtergronden en doelen van de Hervormingsagenda Jeugd?
- Wie hebben een rol in het realiseren van de doelen van de Agenda?
- Wat betekent de Agenda de komende jaren voor gemeentes?
- Wat moet de Agenda (op termijn) concreet opleveren voor (kwetsbare) kinderen, jeugdigen en hun ouders/verzorgers?
- Waar liggen mogelijkheden kansen en aandachtspunten voor de gemeentelijke advies- en cliëntenraden?

Voorgeschiedenis

- 2017-2019: druk op gemeenten vanwege toenemende gebruik en kosten jeugdhulp, onhoudbare situatie
- 2019: tijdelijke afspraken met Kabinet over compensatie en opdracht voor onderzoek
- Ultimo 2020: onderzoek AEF stelt vast dat tekort over 2019 1,7 miljard is (belangrijke oorzaak is hogere kosten per client en langere trajecten)
- Voorjaar 2021: uitspraak Commissie van Wijzen en aansluitend bestuurlijke afspraken over bekostiging 2022
- Najaar 2021: start ontwikkeling Hervormingsagenda
- December 2021: coalitieakkoord (511 mln) en daaropvolgend opschorting overleg door VNG
- Mei: 2022 herstart agenda
- April 2023: principe akkoord op financiën
- Juni 2023: Hervormingsagenda Jeugd ondertekend

Commissie van Wijzen

- Rijk dient feitelijke tekorten Jeugdwet te dekken, indien gemeenten zich voldoende inspannen
- Agenda nodig om kwaliteit te verbeteren en kosten te beheersen
- Een eerste inschatting van besparingspotentieel van 1 miljard euro en bijbehorende maatregelen
- Diverse aanbevelingen rondom regionalisering en landelijke inkoop

Doel van de agenda:

- Doel van de maatregelen in de Hervormingsagenda is het stelsel **kwalitatief verbeteren en financieel houdbaar maken**: betere en tijdige zorg en ondersteuning voor jeugdigen en hun gezin, op de juiste plek en wanneer dit nodig is. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (1 miljard structureel vanaf 2027).

Onderwerpen/bewegingen van de agenda / Wat moet de agenda opleveren?

- Een bezuiniging (1 miljard)
 - De meest kwetsbare kinderen/jongeren ontvangen tijdig hulp (o.a. d.m.v. aanpassing jeugdhulpplicht)
 - Jeugdigen en hun familie worden laagdrempelig en dichtbij geholpen door stevige lokale teams die breed kijken
 - Terugdringen residentiele zorg: voorkomen uithuisplaatsing en inzet op kleinschaligheid
 - Focus op kwaliteitsverbetering en blijvend leren
 - Decentralisatie blijft overeind, met mogelijkheden voor domeinoverstijgend werken (jeugd, wmo, participatie etc) en lokale verbinding met sociale basis, en het erbij halen van expertise
-maar hoe specialistischer de zorg, hoe meer zorg regionaal wordt ingekocht. Er zullen maximaal 42 jeugdregio's zijn. Daarnaast uitbreiding van (reeds bestaande) landelijke inkoop
- Standaardisering van inkoop, verlaging administratieve lasten
 - Verbeterde kwaliteit, effectiviteit en beheersbaarheid van jeugdbeleid door tijdig leren, bijsturen en datagedreven besluitvorming in het jeugdstelsel
 - Passend financieel stelsel

Wie hebben een rol

Vijfhoek:

Rijk

Gemeenten

Aanbieders van jeugdhulp

Professionals

Cliënten

Per thema zijn de rollen en verantwoordelijkheden van betrokken partijen divers.

Wat betekent de agenda de komende jaren voor gemeenten

- Financieel: werken vanuit een bezuinigingsframe, met mogelijkheden tot bijstelling met terugwerkende kracht in Voorjaarsnota op basis van advies deskundigencommissie in 2025 en 2028.
Doelstelling is bezuiniging ad 1 mrd, erkenning verschil in status van 650 miljoen als “mogelijk haalbaar” en 380 mln “met onzekerheden omkleed”
- Aan de slag, m.n. op thema’s toegang/stevige lokale teams en regionalisering/standaardisering

Samenhang tussen thema's en trajecten

1

Stevige lokale teams en

Toekomstscenario: Een stevig lokaal team is een belangrijke basis om in de toekomst te kunnen werken volgens het Toekomstscenario; in samenwerking met de regionale veiligheidsteams.

2

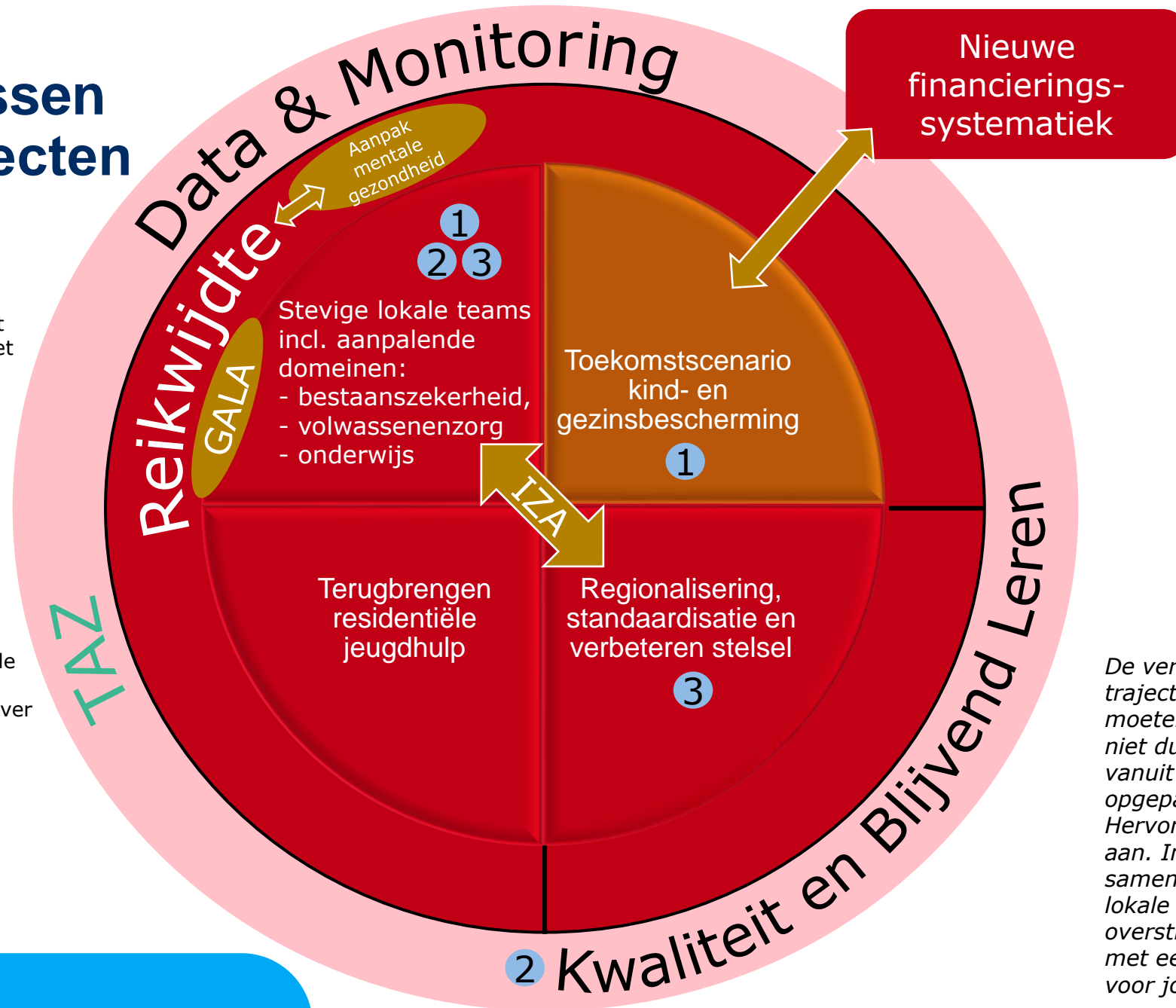
Stevige lokale teams en KBL:

Kwaliteitskader brede analyse en de daaraan verbonden vereiste kennis en deskundigheid van de professionals in lokale teams.

3

Stevige lokale teams en Regionaliseren, standaardisatie en verbeteren stelsel:

het richtinggevende kader voor specialistische expertise bij lokale teams is qua heldere afspraken over de consultatiefunctie onderdeel van de norm voor opdrachtnemerschap uit het themaplan inkoop.

De verschillende lopende trajecten en programma's moeten elkaar versterken, niet dubbelen. Bijv.: Als iets vanuit het IZA wordt opgepakt, sluit de Hervormingsagenda daarbij aan. In de praktijk komt alles samen bij o.a. de stevige lokale teams, waar domein-overstijgend wordt gewerkt met een integrale aanpak voor jongeren en het gezin.

Vragen (1):

- Wat is de invloed van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming op de HA en vice versa? [Zie vorig plaatje](#)
- Wat is de invloed van het Integraal Zorg Akkoord (IZA)? [Zie vorig plaatje](#)
- Welke rol hebben Jeugd GGZ en Volwassen GGZ en wat zijn de wensen van gemeenten?
- Hoe trekken we het vlot als er in de gemeente geen ambtelijke capaciteit voor dit onderwerp [de HA] is (door ziekte en onderbezetting)
- Waarom is er zo'n grote toename in vraag naar jeugdhulp? [Complexere wereld, ervaren druk, hulp vragen normaler, achterblijven uitstroom, echtscheidingsproblematiek, bestaanszekerheid](#)
- Heeft de wet WAMS invloed op de jeugdzorg? [Controversieel verklaard. Maar wanneer ingevoerd behulpzaam in domeinoverstijgend werken](#)
- Er zijn veel voorbeeld gemeenten op het terrein van de jeugdzorg. De een kan het 20% goedkoper, een ander is effectiever door een betere inzet van het wijkteam. Komen hieruit al voorbeelden die landelijk iets kunnen betekenen? [Zeker, die worden in toenemende mate gedeeld, o.a. straks op basis van regionale "startfoto" die uitgangssituatie van regio's \(en deels ook gemeenten, maar niet voor alle onderwerpen\) in kaart brengt.](#)
- Hoe verhoudt de vernieuwde hervormingsagenda zich met de veranderingen zoals regiovisies die nu actueel zijn of worden in veel regio's. Wat ik lastig vind is dat er heel veel tijd en papier wordt besteed aan beleidsplannen, het WAT meestal vaag en niet concreet (zijn ook nodig) maar het HOE daardoor ook niet altijd concreet is uit te leggen.

- **Vragen (2)**

- Als 83 jarige weet ik (uit ervaring en verwerking) hoe essentieel de levensjaren tot (stel) 18 voor een mens zijn. Dankzij (o.a.) 4 jaar studie gezinssociologie heb ik op tijd zelf een evenwicht gevonden. Het is echter nog steeds zo dat de mééste jongeren "ontsnappen" aan de jeugdzorg! Met wélke "attitude" kijken de diensthebbenden in de jeugdzorg in dit programma Jeugdagenda naar de jeugd (en de gezinnen die geholpen worden).
- Wat staat er op de agenda van het VNG betreft halvering Armoede onder jeugd in 2030?
- Graag ook aandacht voor het plan van demissionair staatssecretaris Maarten van Ooijen om gemeenten verplicht te laten samenwerken bij jeugdzorg. Zie ook het artikel hierover in Binnenlands Bestuur Sociaal van 18 september 2023. [Zie regionalisering](#)
- Definieer de term Jeugdwet en welke zorg daar sec onder (gaat)vallen [Wetswijziging nog in de maak](#)
- Op welke wijze is onderwijs betrokken? [In Verbindingsroute contact met diverse onderwijspartijen \(incl OCW\), inzet op meer collectieve inzet in speciaal onderwijs](#)
- Wat is de ruimte die gemeenten hebben in de uitvoering van de regels? [Divers per onderwerp.](#)

Waar liggen mogelijkheden kansen en aandachtspunten voor de gemeentelijke advies- en cliëntenraden?

Gesprek deelnemers: Wat ziet u als kans en aandachtspunt?

Kans: bijdrage aan maatschappelijke dialoog

Aandachtspunten: Er blijft wel degelijk veel ruimte voor lokaal beleid, maar regionalisering vraagt er wel om dat lokaal en regionaal beleid goed op elkaar aansluiten.

- Bijvoorbeeld: wat doet het lokale team, hoe sluit specialistische hulp (regionaal ingekocht) hier op aan? Dit vraagt op regionaal gesprek